

En arbetsprocess för räddningstjänstens suicidpreventiva arbete inom samhällsplanering

Författare: Annie Johansson och Anna Ström, Bi18/Rh21

Suicid anses i Sverige vara ett allvarligt folkhälsoproblem, därför utvecklas ett nytt nationellt handlingsprogram för suicidprevention där flera myndigheter och aktörer är involverade. Räddningstjänsten är en betydande aktör med potentiell kunskap om problemet som skulle kunna bidra till suicidprevention, men som i dagsläget används i begränsad omfattning eller inte alls. Det har därmed med hjälp av litteratur-, enkät- och intervjustudie undersökts hur räddningstjänstens organisatoriska arbete med suicidprevention inom samhällsplanering kan utvecklas för att förbättra användningen av deras erfarenhet.

Ett effektivt arbetssätt inom suicidprevention är att begränsa tillgängligheten till suicidmetoder, vilket har visat en minskning av fullbordade suicidfall i samhället. Att begränsa tillgängligheten skulle t ex vara att installera fysiska barriärer som försvårar för den suicidala personen och ett sätt att kunna ta hänsyn till det är genom suicidprevention i samhällsplaneringen.

Räddningstjänsten är en betydande aktör med tanke på deras lärdomar och erfarenheter då de åker frekvent på suicidlarm men även medverkar i planprocessen. Räddningstjänsten skulle på så sätt kunna förmedla kunskap om risker och riskfyllda platser ur ett suicidpreventivt synsätt. En arbetsprocess har därmed tagits fram i syfte att vägleda räddningstjänsten i deras arbete med suicidprevention, både inom organisationen men även med andra aktörer. Arbetsprocessen består av fem delprocesser som har tagits fram med stöd från litteratur-, enkät- och intervjustudie med räddningstjänster över hela Sverige.

Arbetsprocessens första delprocess handlar om att skapa förutsättningar för räddningstjänster att få börja arbeta med suicidprevention. Ett sätt att göra detta är att definiera suicid som en psykologisk olycka och på så sätt koppla det till LSO, vilket kan ge räddningstjänster ett ansvar att arbeta med suicidprevention.

Den andra delprocessen förklarar vikten med den kommunala handlingsplanen samt vad räddningstjänsten kan bistå med till kommunen när det kommer till suicidprevention. På så sätt

kan räddningstjänsten klargöra vad för resurser som behövs för att kunna utföra arbetet, vilket kan leda till mandat inom suicidprevention.

Den tredje delprocessen beskriver hur räddningstjänsten skulle kunna arbeta med statistik och kartläggning av riskfyllda platser. Dessa resultat kan räddningstjänsten få fram genom egen statistik men även samarbete med andra blåljusaktörer och kommunala förvaltningar. De resultat som tas fram under denna delprocess kommer räddningstjänsten sedan kunna använda som stöd i den fjärde delprocessen.

Den fjärde delprocessen behandlar hur räddningstjänsten skulle kunna bistå med förslag på suicidpreventiva åtgärder vid rådgivning eller remissinstanser av översikts- och detaljplaner. Det är i denna delprocess som suicidpreventiva åtgärder kan uppmärksammas i planprocessen, och där förslag på utformningar kan ges som påverkar platsens intryck, samt kan uppfylla flera funktionskrav.

Den sista delprocessen ger förslag på rutiner för att det suicidpreventiva arbetet ska kunna fortgå, då det krävs ett kontinuerligt arbete under en längre tid. Det är även betydande att arbetsuppgifter inte försvinner vid eventuella personalomsättningar.

Det är slutligen viktigt att förstå att arbetsprocessen är ett förslag som behöver anpassas efter räddningstjänstens möjligheter att arbeta med suicidprevention samt räddningstjänstens ansvarsområde.